

Indstilling

Til Til Aarhus Byråd via Magistraten
Fra Borgmesterens Afdeling
Dato **Dato for fremsendelse**

Svar på forslag fra SF om at indregne CO2 i kommunens indkøb

Svar på forslag til implementering og administration af en skyggepris på CO2 og en intern klimaafgift i Aarhus Kommune

1. Resume

Som svar på forslag fra SF's byrådsforslag om at indregne CO2 i kommunens indkøb, fremsendes denne indstilling.

Aarhus Kommune er foregangskommune, når det kommer til den grønne omstilling. Ved kommunens indkøb og udbud mangler en række håndtag til i højere grad at kunne prioritere grønne alternativer og påvirke indkøbsadfærden.

Ved at indføre en skyggepris¹ på CO2 til prioriteringssituationer ved indkøb og udbud samt at indføre en intern klimaafgift på de mest klimabelastende varer og tjenesteydelser forventes det, at de grønne valg bliver foretaget i langt højere grad end tidligere.

Niveauet anbefales indført med 850 kr./ton CO2 i 2022 gradvist stigende til 1.500 kr./ton CO2 i 2030.

¹ Skyggeprisen er betegnelsen for den interne værdisætning af CO2, som kan benyttes i Aarhus Kommune.

Vedtages nationale CO2-afgifter i fremtiden, vil den interne klimaafgift udfases, for at undgå dobbelt afgift.

I mellemtiden vil skyggepris og klimaafgift sikre, at den grønne omstilling af kommunens indkøb og udbud kan ske i et tempo, byrådet selv kan styre.

2. Beslutningspunkter

Det indstilles:

Ad 1) Der vedtages en skyggepris på CO2 i Aarhus Kommune på 850 kr./ton stigende til 1.500 kr./ton i 2030. Denne tilpasses over tid iht. klimarådets anbefalinger og de nationale retningslinjer. Den interne værdisætning i kr. pr. ton CO2 for det kommende år vedtages årligt i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Ad 2) Skyggeprisen på CO2 bygges ind i Aarhus Kommunes indkøb og udbud, når det er foreneligt med relevante regler på området samt et tilgængelig datagrundlag.

Ad 3) Der indføres en intern klimaafgift svarende til skyggeprisen på udvalgte varegrupper i kommunens indkøb. Provenuet skal bruges på klimavenlige tiltag.

Ad 4) Der vil årligt ifm. budgetvedtagelsen blive besluttet et katalog af område, hvor der skal påføres klimaafgifter. Kataloget vedtages første gang i forbindelse med budgettet for 2023.

Ad 5) Byggeri/anlæg er et komplekst område. Der indstilles til, at det allerede igangsatte arbejde med klimavenligt byggeri og anlæg fortsættes, mens en endelig afklaring om en skyggepris på CO2 for byggeri og anlæg forventes færdig inden 1/1-2023.

Ad 6) Der afsættes årligt 250.000 kr. til Indkøb & Udbud, som skal dække udviklingsarbejdet ifm. forbrugsbaserede CO2-opgørelser.

3. Hvorfor fremsendes indstillingen?

Denne indstilling fremsendes som svar på SF's byrådsforslag om at indregne CO2 i kommunens indkøb, som blev byrådsbehandlet på byrådsmødet d. 1.12.2021.

Aarhus Kommune er foregangskommune, når det kommer til at sætte krav til klima, bæredygtighed og socialt ansvar. Det kommer til udtryk i en ambitiøs Indkøbs- og Udbudspolitik samt et CSR-kontraktbilag. Derudover findes en række målsætninger for reduktion af fossile drivmidler og klimabelastende fødevarer.

Aarhus Kommune har dog, ligesom det øvrige danske samfund, fortsat udfordringer med entydigt at prioritere mellem det klimavenlige valg og det konventionelle valg. En intern værdisætning af CO2 kan være et godt instrument til at skubbe den grønne dagsorden yderligere i den rigtige retning.

Her vil kunne tænkes i to anvendelser:

- En skyggepris, til at træffe et oplyst klimavenligt valg.
- En intern klimaafgift, som kan pålægges udvalgte indkøbsområder

Det er vigtigt at skelne mellem en skyggepris på CO2 og en intern klimaafgift. En skyggepris på CO2 kan benyttes i beslutningsprocessen for indkøb/udbud, hvilket styrker indsatsen med at tage det klimabevidste valg. En skyggepris på CO2 er ikke penge, som skal betales, men bruges alene i vurderingsøjeblikket til at træffe et mere oplyst valg.

En intern klimaafgift er omvendt en pris som skal betales, og har en direkte økonomisk konsekvens.

Interesseorganisationen Klimabevægelsen har i forbindelse med kommunalvalget turneret med et virkemiddelkatalog til kommunale byråd, hvor en skyggepris på 850 kr. pr. ton CO2 er nævnt som det mest håndgribelige virkemiddel. Prissætningen er i tråd med Klimarådets anbefalinger

til en ensartet national klimaafgift, hvor niveauet i 2030 vil være stigende til 1.500 kr. pr. ton CO₂.

Der er på den nationale bane nedsat en ekspertgruppe ved aftaleindgåelsen af en grøn skattereform. Ekspertgruppen skal belyse mulige modeller for, hvordan en national CO₂-afgift kan gennemføres. Første delrapport skal afleveres februar 2022 og forventeligt anden delrapport i efteråret 2022.

Ved at arbejde med en intern værdisætning på CO₂, vil Aarhus Kommune kunne handle med rettidig omhu og være på forkant med en kommende national afgift. Dette vil sikre at den grønne omstilling af kommunens indkøb og udbud kan ske i et tempo, byrådet selv kan styre.

4. Hvilken værdi skabes for borgere og samfund?

Indkøb & Udbud arbejder i stor grad med klima, bæredygtighed og social ansvarlighed. Aarhus Kommunes CSR-kontraktbilag sætter rammerne for et bæredygtigt og samfundsansvarligt samarbejde med leverandørerne. Indkøb & Udbud stiller bl.a. krav om beskæftigelsesinitiativer for folk på kanten af arbejdsmarkedet og initierer samarbejde med en række socialøkonomiske virksomheder. Derudover implementeres klima og miljø i indkøbs- og udbudsprocessen gennem en række minimumskrav til leverandørerne, hvilket er et godt alternativ til en skyggepris på CO₂.

En skyggepris på CO₂ vil skubbe den grønne dagsorden yderligere i den rigtige retning til gavn for borgere og samfundet generelt. En skyggepris på CO₂ vil gøre beslutningsprocessen mere transparent, hvor økonomi og klima i højere grad sidestilles. Signalværdien ved en skyggepris på CO₂ vil være stor og forventes at give afledte adfærd ændringer hos andre kommuner, virksomheder og private personer.

Et større fokus på CO₂ og klima i indkøbs- og udbudsprocessen taler direkte ind i Aarhusmålene og især målet: "En bæredygtig by med gode by- og lokalmiljøer". Aarhusmålet om CO₂-neutralitet i 2030 omhandler bysamfundets

scope 1+2 udledninger², hvor kommunes indkøb fylder en meget lille del. Kommunens indkøb måles ved forbrugets scope 3 CO₂-aftryk, hvor det fylder en relativ stor del.

Der findes i dag en række målsætninger i Aarhus Kommune omkring CO₂. Det samlede scope 3 CO₂-aftryk på bygge- og anlægsområdet skal være reduceret med 70% i 2030 set ift. 1990. Den klimapolitisk fødevarestrategi har en målsætning om, at det samlede klimaaftryk på indkøbte fødevarer skal reduceres med 25% i 2025, mens madspild reduceres med 33%. Den grønne transportplan har et absolut krav om, at egen flåde skal være fossil/emissionsfri ultimo 2025, mens det absolutte krav gælder for indkøbt transport primo 2030.

5. Hvad igangsættes?

Med vedtagelsen af denne indstilling vil flere initiativer igangsættes.

En vedtaget skyggepris på CO₂ (ad 1 + 2) kan indskrives i Aarhus Kommunes CSR-kontraktbilag, som et signal og information til samarbejdspartnere om Aarhus Kommunes værdisætning af CO₂. Indkøb & Udbud kan bruge skyggeprisen i udbudsprocessen i de tilfælde, hvor det er juridisk og datamæssigt muligt.

Den største udfordring i dag er datatilgængeligheden samt muligheden for at lave objektive sammenlignelige CO₂-beregninger. Derudover kan der være en række juridiske aspekter i udbudsprocessen, som kan skabe udfordringer. Indkøb & Udbud vil løbende afklare de datamæssige og juridiske aspekter, samt lave en konkret vurdering af, hvorvidt skyggeprisen kan indgå i et specifikt udbud.

En vedtaget klimaafgift (ad 3 + 4) tillægges indkøbets pris baseret på købets klimapåvirkning. Klimaafgiften vil have en direkte økonomisk konsekvens på de decentrale enheders forbrug og budgetter. Bilag 2: *Administration af Intern Klimaafgift* belyser i detaljer, hvordan administration

² Scope 1 + 2 udledninger er de direkte udledninger af brændsler og den energi der bruges til el og varme indenfor kommunens grænser.

og implementering af en intern klimaafgift i Aarhus Kommune kan fungere. Vedtages en intern klimaafgift anbefales det, at den bliver skrevet ind i Aarhus Kommunes Økonomiske Politik.

Det anbefales at arbejde med et "cigarkasseprincip", således at provenuet fra klimaafgiften bruges på arbejdet med klima og det klimavenlige valg internt i Aarhus Kommune. Provenuet fra fødevareindkøbets CO₂-udledning i kommunens kantiner og køkkener kunne bruges på fx videreuddanne personalet i retning af klimavenlige alternativer. Ligeledes kunne provenuet fra flyrejse-indkøb bruges på øget skovrejsning i den Nationale Klimaskovfond (Se bilag 3 og 4).

Udfordringen ved at indføre en klimaafgift er, som med skyggeprisen, datamæssige problematikker. Det anbefales, at der årligt ifm. budgettet vedtages et katalog over områder, hvor der i fremtiden pålægges klimaafgifter. Ligeledes skal den interne værdisætning af CO₂ besluttet årligt ifm. budgetforslagene.

Det foreslås, at der allerede fra d. 1. april 2022 indføres klimaafgifter på flyrejser og fossile drivmidler, mens der indføres klimaafgifter på udvalgte fødevareområder, når den nye fødevareaftale træder i kraft (forventeligt september 2022).

6. Hvem gør det og hvordan?

Det anbefales, at arbejdet med skyggeprisen og den interne klimaafgift på CO₂ forankres i Borgmesterens Afdeling.

I praksis vil udregningen af forbrugets CO₂-aftryk foregå ved at anvende fakturainformation og derefter sammenkoble de indkøbte mængder med den respektive konversionsfaktor til CO₂-ækvivalenter. Indkøb & Udbud kan i dag på udvalgte områder (bl.a. fødevarer, flyrejser og fossile drivmidler) lave CO₂-udregninger. Udregningerne for bl.a.

flyrejser og fossile drivmidler anvendes i Aarhus Kommunes CO₂-regnskab for koncernen.

Indkøb & Udbud har pr. 1/12 – 2021 indgået et strategisk samarbejde med Konsido. Konsido er en lille Aarhus baseret virksomhed, som kategoriserer og analyserer indkøbsdata i et bæredygtighedsperspektiv. Hensigten med samarbejdet er, at Aarhus Kommune går forrest i en dansk kommunal sammenhæng og får lavet CO₂-udledningsopgørelser på alt indkøb (scope 3).

Konversionsfaktorerne til CO₂-ækvivalenterne skal bero på nyeste data, hvorfor et tæt samarbejde internt i Aarhus Kommune, mellem Indkøb & Udbud, Budget og Planlægning samt Sekretariat for Klima og Grøn Omstilling er nødvendigt. Ligeledes er dialog med eksterne samarbejdspartnere omkring data på CO₂-udledninger en nødvendig forudsætning for at kunne udbrede CO₂-udregninger på flere områder af Aarhus Kommunes indkøb.

7. Hvilke ressourcer kræves?

Arbejdet med klima, bæredygtighed og social ansvarlig er en naturlig del af Indkøb & Udbud. Skyggeprisen på CO₂ i indkøb- og udbudsprocessen samt en intern klimaafgift vil medføre et større ressourcetræk på Indkøb & Udbud. Arbejdet med forbrugsbaserede CO₂-opgørelser kræver et ressourcetræk på 250.000 kr. årligt fra 2022, som jf. ad 6) afsættes til Indkøb & Udbud.

De direkte økonomiske omkostninger ved en klimaafgift på 850 kr./ton beløber sig til ca. 4,65 mio. kr. årligt for de decentrale enheder antaget at kataloget med flyrejser, benzin/diesel samt dele af fødevareområdet vedtages.

Den samlede scope 3 CO₂ reduktion ved en klimavenlig adfærdssændring estimeres til 4.210 tons CO₂ årligt.

En skyggepris på CO₂ skal ikke betales direkte. Anvendelsen af skyggeprisen kan medføre, at mere klimabevidste valg foretages, som i sidste ende kan koste mere i købsøjeblikket. Samtidig kan det ikke udelukkes, at arbejdet

med skyggeprisen på CO2 i udbudsprocessen kan medføre højere priser i Aarhus Kommunes indkøbsaftaler. Den fulde effekt er på nuværende tidspunkt ikke mulig at estimere.

Ovenstående viser med alt tydelighed, at det ikke er en gratis omgang, men en omgang som skal ses, som en direkte investering i det mere klimavenlige valg.

8. Hvad er den videre proces og hvordan følges op?

Med indførelsen af en skyggepris på CO2 vil Indkøb & Udbud arbejde videre med en afklaring af de juridiske aspekter samt løbende følge dataudviklingen tæt og skubbe på i den rigtige retning. Den nationale strategi vil løbende blive udviklet og skal ligeledes implementeres i Aarhus Kommune, så der arbejdes i samme retning.

Med indførelsen af en intern klimaafgift vil det samlede provenu og dermed de øgede udgifter for de decentrale enheder blive fremlagt og det vil blive beskrevet, hvordan pengene forventes brugt ift. klimafremmende tiltag. Denne afrapportering til byrådet vil ske ifm. den supplerende regnskabsindstilling.

Jacob Bundsgaard

/

Niels Højberg

Bilag

- Bilag 1: Forslag fra SF om at indregne CO2 i kommunens indkøb (Første behandlet i byrådet 01.12.2021)
- Bilag 2: Administration af Intern Klimaafgift
- Bilag 3: Den Nationale Klimaskovfond
- Bilag 4: Faktaark Klimaskovfonden

Tidligere beslutninger

Grøn Transportplan

Klimapolitisk fødevarestrategi

Sagsnummer: 21/108271

Fælles Service

Antal tegn: 11.920

Sagsbehandler: Rasmus Lillelund Lovring,
Jeppe Deleuran Kristensen, Peter Marstrand
Jørgensen

Tlf.: 41 87 43 47 (Rasmus), 41 87 43 56
(Jeppe), 89 40 21 46 (Peter)

E-post: pral@aarhus.dk, kdje@aarhus.dk,
jpem@aarhus.dk